

Talousvaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksestä kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä laeiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain, turvavarastolain ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunta on lähettänyt 10 päivänä syyskuuta 1991 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 44 kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä laeiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain, turvavarastolain ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta.

Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina toimistopäällikkö Marita Eerikäinen ulkoasiainministeriöstä, neuvotteleva virkamies Jussi Manninen kauppa- ja teollisuusministeriöstä ja suunnittelupäällikkö Hannu Kännö Neste Oy:stä sekä professori Raimo Väyrynen.

Hallituksen esityksen pääasiallinen sisältö

Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen tavoitteena oli ensisijaisesti valmiusjärjestelmän perustaminen sopimuspuolten öljynhuollon turvaamiseksi öljyn saannissa esiintyvien häiriöiden varalta.

Kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen valmiusjärjestelmä perustuu kolmeen ainesosaan. Normaaliaikana on voimassa varautumisvelvoite. Jäsenvaltiot sitoutuvat ylläpitämään poikkeustilanteita varten omavaraisuustasoa, joka turvaa vähintään 90 päivän öljyn kulutuksen ilman öljyn nettotuontia. Toisen velvoitteen mukaan jäsenmailla tulee olla suunnitelma öljyn kysynnän rajoittamiseksi häiriötilanteissa. Sopimuksessa määrätään, kuinka paljon maan edellytetään pystyvän supistamaan öljyn kysyntää normaaliajan kulutuksesta. Varsinainen öljyn jako käynnistyy, kun yhdellä tai useammalla maalla on öljynsaannissaan vaje, joka ylittää 7 prosenttia kulutuksesta. Jäsenmaat tasaavat keskenään tuottamansa öljyn, saatavilla olevan tuontiöljyn ja tarvittaessa 90 päivän varastoissa olevan öljyn normaaliaikojen kulutuk-

sensa suhteessa. Tasaus tapahtuu Kansainvälisen energiajärjestön koordinoimina öljyerien ostoina ja myynteinä vallitsevaa hintatasoa noudattaen.

Kansainvälisen energiajärjestön öljynjakojärjestelmää varten on järjestössä suunnitellut valmiusorganisaatioksi, joka aloittaisi toimintansa välittömästi öljynjakojärjestelmän käynnistämisen yhteydessä.

Valmiusjärjestelmän ohella erityisinä yhteistyön osa-alueina sopimuksessa on lueteltu energiansäästö, öljylle vaihtoehtoisten energialähteiden tuotannon aloittaminen ja lisääminen, energia-alan tutkimus- ja kehitystyö sekä uraanin tuotannon ja rikastuspalveluiden varmistaminen. Merkittäväksi on muodostunut pitkän aikavälin energiapoliittinen yhteistyöohjelma. Kansainvälisen energiajärjestön säännöllinen selvityshanke on energiapoliittinen maatutkinta, jossa luodaan ulkopuolinen arvio jäsenmaan energiapolitiikasta.

Sopimuksessa on yksityiskohtaiset määräykset Kansainvälisen energiajärjestön hallintoelimistä ja niiden toimivallasta, jäsenmaiden äänimääristä sekä erilaisten päätösten edellyttämistä menettelytavoista.

Sopimuksessa on perustettu kansainvälisiä öljymarkkinoita koskeva tietojärjestelmä, jossa on ajan tasalla olevaa ja oikeaa tietoa jäsenmaiden kulloinkin vallitsevasta öljytilanteesta.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, hallituksen esitykseen sisältyy lakiehdotus kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta. Laissa valtioneuvosto voidaan asetuksella oikeuttaa käyttämään laissa säädettyjä toimivaltuuksia, jos sopimuksen edellyttämä öljynjakovelvoite tai öljyn kysynnän rajoittamisvelvoite sitä vaativat. Laissa on myös säännös öljyn maahantuojan, jalostajan tai tukkumyyjän velvollisuudesta antaa yrityksestä ja sen toimin-

nasta tietojärjestelmän ylläpitämiseksi tarvittavia tietoja kauppa- ja teollisuusministeriölle.

Lakiehdotukseen sisältyvien säännöstelyvaltuusmääräysten vuoksi se on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä ja 69 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Lisäksi hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain, turvavarastolain ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen talousvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä seuraavin korjauksin ja muutoksin.

Valiokunta on tehnyt toisen ja kolmannen lakiehdotuksen johtolauseisiin muutamia teknisiä korjauksia. Siltä varalta, että lakeja ei ehditä saattaa voimaan kuluva vuoden puolella, valiokunta ehdottaa molempien lakiehdotusten voimaantulosäännösten vuosilukujen viimeisten numeroiden poistamista.

Koska hallituksen esityksen antamisen jälkeen rikoslain 46 luvun 1 § on tullut muutettuna voimaan, valiokunta ehdottaa mainittua pykälää muutettavaksi voimassa olevan lain pohjalta. Edellä olevaan viitaten valiokunta ehdottaa, että myös tämän lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen vuosiluvusta poistetaan viimeinen numero.

Talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Pariisissa 18 päivänä marraskuuta 1974 kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että 2., 3. ja 4. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

2.

Laki

tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetun tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain (303/83) 14 §:n 2 momentti sekä
lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti ja 14 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 ja 14 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 (poist.).

3.

Laki

turvavarastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun turvavarastolain (970/82) 1 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

1 ja 8 a §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 (poist.).

4.

Laki**rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain 46 luvun 1 §, sellaisena kuin se on 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1084/91), seuraavasti:

46 luku**Säännöstelyrikoksista ja salakuljetuksesta****1 §***Säännöstelyrikos*

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa

(1) *poist.*)

1) eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetussa laissa (659/67),

(3) *poist.*)

2) maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetussa laissa (157/74),

3) valuuttalaissa (954/85),

4) eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetussa laissa (1104/85),

5) hintasulusta annetussa laissa (717/88) (*poist.*),

6) *valmiuslaissa (1080/91) tai*

7) kansainvälisestä energiaohjelmasta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta annetussa laissa (/)

säädettyä tai viranomaisen näiden lakien nojalla antamaa säännöstelymääräystä, on tuomittava *säännöstelyrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 (*poist.*).

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1991

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, jäsenet Björkenheim, Dromberg, Jansson, Jurva,

Jääskeläinen, Korhonen, J. Leppänen, Linnainmaa, Lipponen, Luhtanen, Paloheimo, O. Rehn, Saastamoinen ja Vuoristo sekä varajäsen Tiuri.

